

Karácsony a nagyvilágban

Mint ahogy nálunk is, a világ többi országának, népének is megvannak a maguk karácsonyi tradíciói, amit ilyenkor már nagyon várnak gyerekek, felnőttek egyaránt. Nézzünk ezek közül most párat, melyek a különlegesebb szokások közé tartoznak.

GÖRÖGORSZÁG

A görögöknél a karácsonyi ünnepkörhöz nagyon sok legenda, mese, babona kötődik. Azt tartják, a Föld mélyén gonosz manók élnek (nevük kalikandzarosz), akik azzal foglalatostkodnak év közben, hogy a Földet tartó fa törzsét elfűrészeljék. Karácsonykor azonban felhagynak ezzel a bosszantó foglalatossággal, hogy a Földre jöjjenek, most már az embereket bosszantani. A házban aztán szörnyű ramazurit csapnak, törnek-zúznak, eleszik az emberek előtt az enivalót. Ezért távol kell őket tartani a háztól, és mivel a tűztől nagyon félnek, a házi tűzhelyben a láng soha nem aludhat ki. Vízkeresztkor aztán a pap által megszentelt víz bűvös ereje visszaűzi őket oda, ahonnan jöttek, a Föld gyomrába.

SVÉDORSZÁG

A svédeknél ekkor a vicces fogadásoké a terep: Gavle város főterén többéves hagyományként állítanak szalmából készült kecskét. Karácsony éjszakáján a kecske egyszer azonban kigyulladt, és leégett. A városlakók azóta minden évben megépítik

a kecskét, majd minden évben megpróbálják azt felgyújtani. 2011-ig a kecske 25 alkalommal vált a lángok martalékává. A különös hagyomány annyira izgatja a közérdeklődést, hogy a fogadóirodáknak már téteket is lehet tenni rá, hogy az építmény túléli-e a karácsonyi időszakot.

ANGLIA

A gyerekek a zoknijukat akasztják ki, hogy Father Christmas (Karácsonyapó) ajándékokkal töltse meg. A szobába vagy az előszobába fagyöngyöt függesztenek. Aki pedig alatta áll, azt meg szabad csókolni. Karácsony délután beszédet mond a király (korábban királynő) a tévében. A vacsora sült pulyka, gyümölcsös pite, karácsonyi puding. Nagyobb partikon puncsot is kínálnak a vendégeknek.

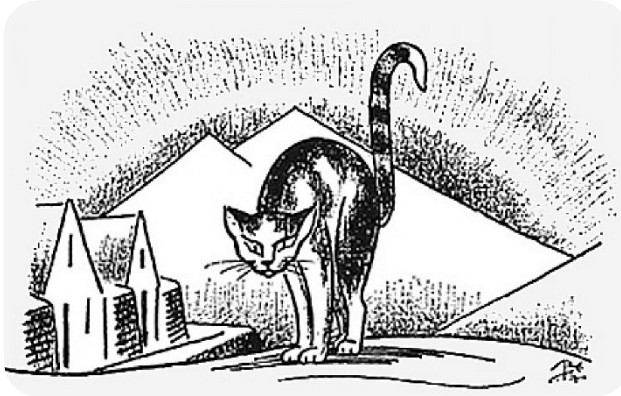
OLASZORSZÁG ÉS SPANYOLORSZÁG

Az olaszoknál és a spanyoloknál az ajándékozás fő napja hagyományosan nem Szenteste, hanem vízkereszt, tehát január 6-a – a spanyolok viszont a fát már december 8-án felállítják. Míg a spanyol gyerekek a bibliai történetből jól ismert napkeleti bölcsektől vagy három királyoktól várják a meglepetéseket, addig Olaszország több vidékén a Befana nevű boszorkány hozza az ajándékokat, hogy a gondosan kikészített zoknikba a jóknak ajándékot, a rosszaknak pedig széndarabot vigyen.

A csúnya, de jóságos öregasszony hagyománya valószínűleg antik római szokásból maradt meg, de már természetesen sokat alakult. Egyes verziói szerint például a királyok kértek útbaigazítást a kis Jézushoz a boszorkánytól, aki azonban nem tartott velük és azóta is bolyong az útjába eső gyerekeket megajándékozva, hátha egyikük a kis Jézus. Spanyolországban hagyománya van a karácsonyi lottónak, amit 22-én húznak ki, a számokat énekelve ismertetve a nézőkkel.

IZLAND

Izlandon egy egészen ijesztő legendával próbálják a gyerekeket rávenni, hogy jól viselkedjenek. Arrafelé az a szokás, hogy a kicsiknek még az ünnep előtt be kell fejezniük a teendőiket, mint például a rendrakást, vagy a házi feladat megírását. Ha ez sikerül, valamilyen ruhát kapnak ajándékba. Aki nem kapott ruhát, az pórul jár, mert jön Jólakötturin, a

Karácsonymacska és megeszi - először a rosszcsont gyerek vacsoráját, aztán pedig a gyereket is. A rémtörténet nemcsak arra jó, hogy megregulázza a gyerekeket, hanem arra is buzdítja őket, hogy az ünnep táján ajándékozzák el a már nem használt ruhadarabjaikat a rászorulóknak.

AUSZTRÁLIA

A világ másik felén Ausztráliában ugyanúgy megünneplik a karácsonyt, mint nálunk, bár ott ilyenkor nyár van, úgyhogy a szokások is kicsit mások. A lakosság ettől függetlenül megadja a módját az ünneplésnek: fát is díszítenek, bár arrafelé inkább a műfenyőt részesítik előnyben. A hagyomány szerint a Mikulás szánját 8 fehér kenguru húzza, de vannak helyek, ahol a

Télapó szörfdeszkán érkezik. Már csak azért is, mert sok család a tengerparton tölti az ünnepet, náluk ugyanis a karácsonyi vacsora piknikezésből áll, vagy grillpartit rendeznek.

JAPÁN

Japánban eredetileg nem is ünnep a karácsony, ám az országba látogató turisták miatt a közelmúltban egy igen furcsa szokás honosodott meg arra felé. Még a 70-es években a KFC gyorsétteremláncnál vették észre, hogy ilyenkor a külföldiek eléggé ragaszkodnak a hagyományos karácsonyi ételeikhez, mint például a pulykához. Ezért az étterem egyik leleményes marketingese kitalálta, hogy hirdessék meg a "Kentucky-t karácsonyra!" akciót. A menü persze ilyenkor is

sült csirke, ám pezsgőt is lehet hozzá rendelni. Az ötlet elsöprő sikert aratott, olyannyira, hogy az ünnepek alatt az összes KFC tömve van, épp ezért ilyenkor előre asztalt kell foglalni!

VENEZUELA

Venezuelában is nagy hagyománya van a karácsonyi templomba járásnak - az a mód viszont, ahogy az emberek eljutnak az Istentiszteletre, egészen rendhagyó. A fővárosban, Caracasban szinte mindenki görkorcsolyával siklik a templomba. A szokás miatt a város számos útját már reggel 8 óra előtt lezárják a forgalom elől, hogy mindenki szabadon korizhasson az utakon.

MEXIKÓ

A halloween-i töklámpás nálunk is egyre népszerűbb – Mexikóban is hagyománya van az ünnepi zöldségfaragásnak. Legalábbis a mexikói Oaxaca városában, ahol karácsonykor hagyományosan retket faragnak. A Retkek éjszakája (Noche de Rabanos) több mint százéves szokás: a kereskedők, abban a reményben, hogy több vásárlót csalogathatnak a helyi piacra misék előtt és után, retekéből kifaragott kis szobrokat és bábukat kezdtek kitenni portékáik elé, eladásra szánva. Számításaik bejöttek, az emberek tömegével kezdték megvenni a retek-alakokat. 1897-ben aztán a város akkori polgármestere hivatalos ünneppé nyilvánította a Retkek éjszakáját, amit a mai napig december 23-án tartanak. A karácsonyi retkeket direkt erre az alkalomra termesztik, ezért megenni kevésbé ajánlatos őket.

NORVÉGIA

Karácsony éjszakáján Norvégiában elrejtik az összes seprűt a házban. A hagyomány azokra az időkre vezethető vissza, amikor az emberek azt gondolták, hogy a karácsony éjjelén előbújó boszorkányok és gonosz szellemek az ellopott seprűkön akarnának utazni. Mára ebből annyi maradt, hogy a legtöbb család biztonságos helyre helyezi a kérdéses takarítóeszközt az ünnepre. A gyerekek nem a Jézuskától, hanem Julenissentől kapják az ajándékot. Ezen kívül norvég hagyomány, hogy mielőtt a csomagoknak nekiesnének, kézen fogva körbejárják a fát és énekelnek neki. Ezután az ajándékokat egyesével bontják ki, hogy mindenki megcsodálhassa a másikat.

FÜLÖP-SZIGETEK

A Fülöp-szigeteki Köztársaság az egyetlen ázsiai ország, ahol többségben vannak a keresztények, ugyanis a filippínók 80%-a katolikus. Viszonylag korán kezdik a karácsonyi hangolódást, mert már szeptember környékén megkapják az üzletek a karácsonyi dekorációjukat, és elkezdődnek a karácsonyi dalok is. A formális ünnepek azonban december 16-tól január első vasárnapjáig tartanak, és a Három Királyok ünnepével fejeződnek be. Jellegzetes dekorációs elemük a lámpás, amit színes papírokból és

bambusz csíkokból készítenek, sokszor csillagalakban. Ez jelképezi a csillagot, amit a napkeleti bölcsek követtek. San Fernando városa a Fülöp-szigeteken a karácsony fővárosa. A karácsony előtti vasárnap évről évre itt rendezik a Ligligan Parul

Sampernandu névre hallgató fesztivált, ahol hatalmas lámpásokkal világítják be az egész várost. Az eredetileg alig félméteres, gyertyák által világító lámpások mára már akár öt-hat méteresre is növekedhetnek és különböző izzók segítségével kaleidoszkópszerűen szikráznak.

UKRAJNA

Ukrajnában sok helyen pókhálókkal és műanyag pókokkal díszítik a karácsonyfákat. A Halloweent idéző hagyomány egy népmeséből ered, amelynek főszereplője egy szegény asszony, akinek nem volt pénze díszes karácsonyfát állítani, s karácsony reggelén felébredve azt tapasztalta, hogy a fenyőt pókok szőtték be. Karácsonykor pókot találni szerencsét jelent.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Amerikában rendkívül sok nemzet él, és épp ezért országszerte többféleképpen ünneplik a karácsonyt is. A Kelet-Európából származó családok pulykát készítenek karácsonyra, például a lengyel nagyszülők még ma is a keilbasit (lengyel kolbász) kedvelik. Az olasz származású férj viszont ragaszkodik a lasagne-hoz. De azért vannak közös szokások is. Például egész decemberben énekelve járnak házról házra a gyerekek, és mindenütt ünnepi módon vendégelik vagy megajándékozzák őket. Csaknem minden házban színes kis égőkkel megvilágított karácsonyfa áll. Az ajándékot úgy kapják a gyerekek, hogy harisnyájukat vagy cipőjüket tölti meg a Mikulás. Hasonló módon várják Santa Claust, mint az angolok, akinek csak a ruhája más egy kicsit, mint angol „rokonáé”, ő ugyanis nem hosszú, hanem rövid köpenyt visel, és az Északi-sarkon él.

DÁNIA

Egy kutatás szerint a dánok a világon a legboldogabbak, a karácsonyt pedig így ünneplik: Sok családban hagyomány, hogy együtt díszítik fel a karácsonyfát december 23-án. Nem csak jó móka, de a család is együtt tölthet pár értékes órát. Egy másik karácsonyi hagyomány Dániában, amelyet a gyerekek szeretnek, az, hogy rizspudingot készítenek fahéjjal és vajjal a tündér számára, hogy az ne csináljon rosszat.

Ez egyben praktikus is, mert a karácsonyi menü egyik fogása a dán rizs desszert mandulával, aminek az alapvető összetevője a rizspuding. December 23-án egész nap karácsonyi filmek mennek a tévében, és mindig van valami program a gyerekek és a felnőttek számára is. Az Adventi Naptár műsort sokan nézik, mert a befejező részt mindig december 24-én adják. Kétségtelenül a Szenteste a karácsony fénypontja. A dán karácsonyi hagyományok az ünneplés, pihenés és a finom ételek köré épülnek, ami alól a Szenteste sem kivétel. Ezen a napon a dánok is megünneplik Jézus születését. Családról családra változik hogyan ünneplik a Szentestét. Vannak, akik templomba mennek, míg mások az esti lakomát készítik elő. Egy biztos pont van minden családban, az ízletes karácsonyi menü. Ez általában sült kacsa vagy sült sertés, dán rizsdesszert mandulával. Népszerű hagyomány, hogy az a szerencsés, aki megtalálja a mandulaszemet a rizsdesszertben. A fénypont pedig a tánc a fenyőfa körül Szenteste. Természetesen ez az, amikor a gyerekek is kinyithatják ajándékaikat. Ahol még kisgyerekek vannak, ott általában valamelyik családtag beöltözik Téliapónak, hogy még emlékezetesebbé tegyék a gyerekek karácsonyát.

LETTORSZÁG

A lett gyerekeknek borzasztó jó dolga van, hiszen a Mikulás a szentestétől számítva tizenkét napon keresztül hozza nekik az ajándékot. Az északi országban az ünnepi menüből nem hiányozhat a barna borsó, a rétes, a kolbász és a káposzta.

